

Raamatukogu teadlaste teenistuses

Lilian Neerut
erialainfotalituse juhataja

Vilve Seiler
referent,
infopädevuse koordinaator

Tiiu Tarkpea
teadusandmete peaspetsialist

Erialainfotalituse areng ja töötajad

Tartu Ülikooli raamatukogu põhiülesandeks on alati olnud ülikooli õppe- ja teadustöö toetamine. Selle ülesande täitmine hõlmab mitmeid tegevusi: kogude ja teenuste kujundamist, kaasaegse teadusinfo hankimist ning raamatukogu kasutajate infopädevuse tõstmist.

Kaasaegses teadusraamatukogus on esikohal koostöö teadlastega, et nende infovajadust tundma õppida ning püüda seda maksimaalselt rahuldada.

Sellel eesmärgil loodi 2001. aastal raamatukogus teaduskondade referentide võrgustik, mis õigustas kiiresti sellele pandud lootusi. Referentide töö ja koormuse analüüs viis 2006. aastal otsuseni luua iseseisev struktuuriüksus, erialainfotalitus, mille juhatajaks sai Kärt Miil. 2010. aastal oli osakonnas 10 töötajat, kes nõustasid üht või mitut teaduskonda või selle osakonda.

Järgnevatel aastatel toimus erialainfotalituse kiire areng. Kogude arenduse ja teadlaste teenindamise kõrval omandas järjest suuremat rolli paljude sihtgruppide koolitamine.

2014. aastal otsustati erialainfotalitust laiendada nelja spetsialistiga, milleks andsid põhjust koolitavajaduse suurenemine, uued suunad raamatukogu töös (avatud teadus ja teadusandmed) ning nendest asjaoludest tulenevad struktuurimuudatused.

2016. aasta oli pöördeline nii Tartu Ülikooli kui ka raamatukogu erialainfotalituse elus. Aasta alguses

muutus ülikooli struktuur, seniste teaduskondade ja instituutide koondamisega loodi neli valdkonda: humanitaarteaduste ja kunstide, meditsiiniteaduste, loodus- ja täppisteaduste ning sotsiaalteaduste valdkond. Ülikooli struktuurimuudatuse eesmärk oli suurendada erialadevahelist lõimumist ning ühtlustada teadus- ja õppetöö sisu ning mahtu. Nende eesmärkide täitmiseks kohandas ka raamatukogu oma struktuuri ja jagas erialainfotalituse referentide tööülesanded vajaduse järgi ümber ning paraku see viis nelja ametikoha koondamiseni 2018. aastal.

14. septembril 2016. aastal lahkus raske haiguse tagajärjel erialainfotalituse pikaajaline juht Kärt Miil. Osakonna juhatajaks sai Lilian Neerut.

Läbi aastate on olnud erialainfotalituse peamised ülesanded andmebaaside alane nõustamine, andmebaaside ja ajakirjade pakettide koostamine ja prooviperioodide korraldamine. Õppejõududele on suunatud raamatute tellimine, õppejõulaenu- tuse ja raamatute deponeerimise korraldamine, ainepakettide vahendamine. Suure tähtsusega on infopädevuse õpetamine nii tudengitele kui ka gümnasistidele. 2014. aastal lisandus avatud teadusega seotud teenuste arendamine, kesken- duses teadusandmete haldamise õpetamisele ning andmehaldusplaanide koostamise nõustamisele. Tiiu Tarkpea läbis 2018. aastal Tallinna Tehnika- ülikooli Avatud Ülikoolis mahuka eksperdi tasandil andmekaitse spetsialisti koolituse, mille raamistikuks oli Euroopa Liidu andmekaitse üldmäärus (GDPR).

Erialakirjanduse kättesaadavus ja aktuaalsus

Kõige olulisem on komplekteerimisalane koostöö ülikooli valdkondadega. Lisaks raamatute hankimisele on tähtis tagada teadustöök oluliste e-ajakirjade ja e-raamatute kättesaadavus, selleks jälgitakse süstemaatiliselt andmebaaside korrektset toimimist. Raamatukogu võimaldab TÜ võrgus juurdepääsu umbes sajale teadusandmebaasile. Need sisaldavad artikleid ja e-raamatuid ning on ostetud õppejõudude ja teadlaste soovitusel. Igal sügisel kooskõlastatakse valdkonnaga järgmiseks aastaks tellitavate ajakirjade ja andmebaaside nimekirjad, mis täienevad pidevalt ka avatud juurdepääsuga andmebaasidega, mis on kättesaadavad kõigile. Andmebaaside katsetuste käigus võimaldatakse kindlaks perioodiks juurdepääs sellistele andmebaasidele, mille ostmise ei ole finantsiliselt võimalik või otstarbekas.

Õppe- ja teadustöö toetamiseks pakutakse õppejõulaenutust, mis võimaldab kasutada erialakirjandust tavapärasest pikema laenutähtajaga. Raamatu laenutamiseks ei pea õppejõud tulema raamatukokku, vaid see saadetakse töölauale ülikooli siseposti või kulleriga.

Teaduskirjanduse kiireks ja mugavaks kättesaamiseks deponeeritakse valitud raamatud erialakogudesse. Ettepanekud raamatute deponeerimiseks teevad õppejõud ja teadurid. Koostöös erialakogudega korraldatakse raamatute mugav kättesaamine ja ringlus kohapeal.

Referendid aitavad koostöös õppejõududega luua ainepakette, mis sisaldavad õppetöök ja konkreetse loengukursuse läbimiseks vajalikke õppematerjale ja teaduskirjandust. Ainepaketid on kättesaadavad lugemissaalis ja läbi e-kataloogi ESTER.

Raamatukokku saabuvate era- ja institutsionaalsete annetuste vastuvõtuga tegelevad referendid

koostöös kogude arenduse osakonnaga, selgitades välja, millised raamatud on kogude täiendamiseks vajalikud. TÜ usuteaduskonnal puudub oma erialaraamatukogu ning annetusi nende välismaistelt partneritelt saadetakse meie raamatukokku pea-aegu igakuiselt. Seoses ülikooli hoonete renoveerimise ja kolimisega on mitmed õppetoolid ja instituudid pakkunud raamatukogule oma raamatuid.

Eriala- ja õppekirjanduse lihtsamaks leidmiseks korrastatakse lugemissaalides raamatute temaatilist jaotust. Kuna teadus muutub pidevalt, tuleb kiiresti reageerida, luues uusi rubriike ja korrastades aktuaalsuse kaotanud jaotused.

2019. aastani – pea 20 aastat – tegutses TÜ raamatukogus Eurodokumentatsiooni keskus, kus komplekteeriti ELi-teemalisi trükiseid ja jagati ainekohast infot. Tänapäev asub raamatukogu 3. korrusel ELi-alaste teavikutega eraldi lugemisala. Viimastel aastatel on komplekteeritavate trükiste hulk kahanenud, väljaanded on valdavas osas nõudetrükid (*print on demand*) ja loetavad PDF-vormingus Euroopa Liidu Väljaannete talituses (op.europa.eu/et/web/general-publications/publications).

Erialainfotalitusel on oma roll vanemate (valdavalt nõukogudeaegsete) kogude läbitöötamisel – vananenud teaduskirjanduse tuvastamisel ja raamatute liigse dubletsuse vähendamisel. Osaletud on vähem levinud võõrkeelse perioodikakogu läbi vaatamisel. Need tegevused on vajalikud, et otsustada, millised nimetused saata järelkataloogimisele, millised maha kanda. Oma panuse on osakonna töötajad andnud ka enne remondi algust arhiivkogu ja vanema (mitte kojulaenutatava) eesti raamatu eksemplaride eraldamisel loodavast avakogust, samuti kogude tagasipaigutamisel ja järjestuse kontrollil hoidlas peale remonti.

Eestikeelne e-õpik

2008. aasta lõpus alustati TÜ raamatukogus eestikeelse e-õpiku projektiga ning eesmärk oli pakkuda

üliõpilastele kõrgkooliõpikuid e-versioonidena, et neid saaks kasutada suur hulk üliõpilasi ühekorraga. Selleks võeti kasutusele Ebrary platvorm.

2010. aastast hakkasid Liisi Lembineni alustatud e-õpikute projekti täitma referendid. Ülesanne oli pidada läbirääkimisi õppejõudude, raamatute autorite ja kirjastustega ning saavutada nõusolek õpikute digiteerimiseks meie raamatukogus ja veebis kättesaadavaks tegemiseks. Lisaks Ebrary platvormile hakati õpikute faile lisama ka TÜ digitaalarhiivi DSpace'is.

Projektijuhiks sai Signe Bachmann, kes suhtles autoritega, tegi selgitustööd ning pidas ettekandeid. Matemaatika-informaatika-teaduskonna arvutiteaduse instituut otsustas näiteks kättesaadavaks teha kõik oma väljaanded, mis olid ilmunud viimase 10 aasta jooksul.

2015. aasta sügisel loodi 223 vahetahvli ruutkoodiga eestikeelsele e-õpikutele, mis on lugemissaalide riiulites paberversioonide juures ning mille skaneerimisel saab kohe lugeda vajalikku teksti.

2018. aastast otsustati loobuda Ebrary platvormist ja kõik failid tõsteti ümber TÜ DSpace'i ja ühtlasi lõppes eestikeelse e-õpiku projekt sellisel kujul. Kokku tehti 10 aasta jooksul niiviisi kättesaadavaks ligi [300 õpikut](#).

EuroFaculty Pskov projekt

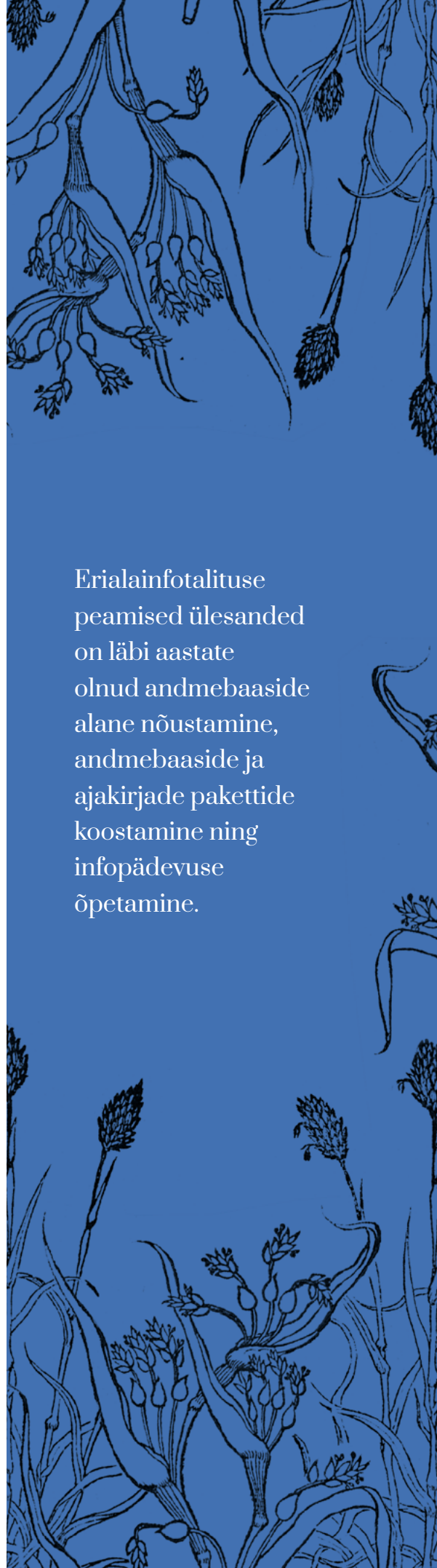
Signe Bachmann oli aastatel 2012–2015 projekti EuroFaculty Pskov raamatukogu töörühma juht. Projekti üheks eesmärgiks oli arendada Pihkva Riikliku Ülikooli raamatukogu, juurutades elektroonilist laenutussüsteemi ja luues kaasaegset avakogudega lugemissaali.

Märksõnastamine

Eesti märksõnastik (ems.elnet.ee) tehti avalikkusele kättesaadavaks 1. mail 2009. aastal. Märksõnastikku toimetavad Eesti Rahvusraamatukogu ja Tartu Ülikooli raamatukogu spetsialistid. Peale sisukirjelduse osakonna sulgemist 2014. aastal töötavad neli neist erialainfotalituses ning üks kogude arenduse osakonnas.

Lisaks märksõnastiku toimetamisele tegeldakse andmebaasi ESTER bibliokirjetele märksõnade lisamisega. Nendeni jõuavad uusimad teadustöö tulemused – doktoriväitekirjad, mille

Erialainfotalituse peamised ülesanded on läbi aastate olnud andmebaaside alane nõustamine, andmebaaside ja ajakirjade pakettide koostamine ning infopädevuse õpetamine.

märksõnastamine nõuab sügavamaid erialaseid teadmisi. Kunagise sisukirjelduse osakonna töötajatel on märksõnastamisel ja EMSi märksõnade lisajatena kauaaegsed kogemused.

Eesti märksõnastiku kasutamist õpetatakse kõikidel infopädevuse koolitustel ning see on kasutusel ka teistes raamatukogudes ja infosüsteemides. Seega on vaja jälgida, et tesaurus oleks ajakohane, tuleb kontrollida ingliskeelsete vastete olemasolu ja lisada puuduvad.

Koolitused

Oluliseks valdkonnaks erialainfotalituse töös on kasutajate koolitamine ning infopädevuse alase teadlikkuse kasvatamine. Sügissemestritel antakse esmakursuslastele esmane ülevaade raamatukogu võimalustest. Selleks, et teadvustada infopädevuse vajalikkust ülikoolis, tõmmata sellele kui võimalikule õppeainele tähelepanu ja anda tudengitele võimalus oma infopädevust süvendatult arendada, koostati infopädevuse e-kursus.

Kursus „Infopädevuse alused“ (OIAO.06.050, 3 EAP) toimub alates 2016. aastast igal sügissemestril kui üleülikooliline vabaaine bakalaureuse- ja magistriõppe tudengitele.

2008. aasta kevadel loodi õppeosakonna tellimisel eraldi kursus doktorantidele – „Sissejuhatus erialainfootsingusse“ (OIAO.06.051, 3 EAP). Valikainena oli see kavas kõigis doktoriõppekavades kuni doktoriõppekavade reformini, mis viidi läbi 2008. aastal. Sellest ajast alates on ka see kursus vabaaine ning toimub igal kevadsemestril. Kursust saab läbida ka inglise keeles.

Kursused on seotud isikliku infovajadusega, osalejad otsivad oma uurimisteema kohta infot erinevatest andmebaasidest ja internetist. Õpitakse kasutama viidete haldamise vahendeid ning doktorantide kursusel tutvutakse teadusandmete temaatikaga. Õppijad on jagatud erialapõhistesse rühmadesse ning igal rühmal on oma tuutor, kes

annab õppijale individuaalset tagasisidet. Nii ülesanded kui ka tuutori kommentaarid postitatakse vastavatesse foorumitesse, kus nad on kõigile osalejatele nähtavad, nende lugemine ja kaasõppijate mõttekäikude jälgimine koos tuutori antud tagasisidega annab õppimisele olulise lisaväärtuse. Kursuse mudel ja õpetamisviis on osutunud kasulikuks ka teistele sihtgruppidele.

E-kursus „Infopädevuse alused“ sai HITSA kvaliteedimärgi 2012. aastal. Doktorantidele mõeldud kursus „Sissejuhatus erialainfootsingusse“ sai selle tunnustuse 2013. aastal ja oli ka aasta e-kursuse nominent. 2014. aastal omistas HITSA kvaliteedimärgi e-kursusele „Infopädevus ehk miks Google'ist ei piisa“ (P2AV.TK.195), mille autorid olid Kärt Miil ja Vilve Seiler. Nüüdseks on kõik meie osakonna töötajate poolt välja töötatud e-kursused saanud kvaliteedimärgi.

2009–2017 toimus igal aastal e-kursus „Infopädevus ehk miks Google'ist ei piisa“ gümnaasiumidele. Kursuse eripära oli see, et ainet läbinud õpetajad olid tuutoriteks oma õpilastele, meie õpetasime õpetajaid. Õppijate hulga suurenedes rakendati tuutori koormuse vähendamiseks vastastikhindamist hindamismaatriksi abil.

2020.–2021. aastal toetas Tartu Linnavalitsus aktiivõppeprogrammi raames Tartu linna gümnaasiumide õpilaste koolitamist raamatukogus koha peal.

2012–2016 toimus igal aastal tasuline e-kursus „Infopädevuse alused“ raamatukoguhoidjatele. Rahvaraamatukogude töötajate osalemiseks taotlesime ja saime toetust kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programmist, osalejad suunati koolitusele maakondade keskraamatukogude poolt. Tuutoritena osalesid ka mõned teiste osakondade töötajad ning Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu referendid.

Osalejate tagasiside põhjal analüüsiti e-kursuste toimimist erinevatele sihtgruppidele ja esitleti tulemusi rahvusvahelistel konverentsidel. 2017. aasta kevadel pakuti kõikidele huvilistele

vaba juurdepääsuga e-kursust ehk MOOCi „[Infopädevus](#)“, kus õppijate arv ei olnud piiratud, sest õpiväljundite hindamiseks olid automaatse kontrolliga testid. MOOC toimus 2017–2020 ja huvi oli väga suur. Alates 2019. aastast saab kursust läbida ka inglise keeles. Õppematerjalid koos enesekontrolli testidega on endiselt kõigile vabalt kättesaadavad ja toetavad elukestvat õpet. Kahele gümnaasiumile on toimunud ka eraldi e-kursused.

MOOCi koostamise ja läbiviimise kogemuste ning õppijate positiivse tagasiside põhjal kujundati ümber ka üliõpilaste infopädevuse baaskursus „Infopädevuse alused“. Kuna testides sooritatakse otsinguid etteantud teemal, võimaldavad need väga hästi õpiväljundite saavutamist kontrollida. See mudel võimaldab osalejate arvu piiramatult suurendada ja kursust rohkem reklaamida. Praegu saavad soovijad kursusel valikülesannetena teha ka otsinguid omal teemal ja saada individuaalset tagasisidet. Kursusel osalejate arv on igal aastal kasvanud, 2021. aasta sügisel viidi läbi avalikkusele suunatud kursus esimest korda väikese osalustasuga, kursuse lõpetas 364 tudengit.

Koostöös teaduskondade ja instituutidega on erialainfoallikate õpetamine integreeritud ka mitmetesse ülikooli ainekursustesse.

Kontaktkoolitused erinevatele sihtgruppidele

Lisaks ülikooli instituutide ja väljastpoolt tellitud koolitustele oleme neid ka ise välja töötanud ja pakkunud. 2014–2015 toimus TÜ sisekoolituste sari „Teadusinfo otsing ja viidete haldamine“, mis koosnes neljast omaette seminarist:

- otsing EBSCO Discovery's ja EBSCO andmebaasides;
- viidete haldamise süsteem Zotero;
- viitamisandmebaas Web of Science;
- viitamisandmebaas Scopus.

Samadel teemadel toimusid ka etteregistreerimisega infootsingu praktikumid üliõpilastele (remondi tõttu raamatukogus jäid need ära). Uus koolitussari „Kolmapäeval kell kolm“ katkes eriolukorra tõttu 2020. aasta kevadel. Alates 2021. aasta sügisest asendusid kontaktkoolitused suures osas veebikoolitustega Zoomis või Teamsis. Neid on korraldatud erinevatele sihtgruppidele (üliõpilased, õppejõud, gümnaasistid, õpetajad, ministeeriumid).

Nii üleülikoolilistel kui ka erialastel infopädevuse kursustel ja lühematel koolitustel on ülikooli õppetöö toetamisel oluline roll. Info kasulikest kursustest levib tudengite seas ning kursused täituvad kiiresti.

Raamatukogu infospetsialistid ühendavad raamatukogu teadlaste ja üliõpilastega. Aastatega oleme kujunenud usaldusväärseteks partneriteks õppe- ja teadustöökõks vajaliku kirjanduse ja infoallikate hankimisel ning infopädevuse edendamisel.

E-varamu projekti kaudu jõuavad mäluasutuste kogud Eesti teaduskaardile

Eesti Teadusagentuuri ülesanne on koostada ja regulaarselt uuendada Eesti teadustaristu teekaarti, mis sisaldab loetelu uutest või kaasajastamist vajavatest riiklikult olulistest teaduse infrastruktuuriüksustest. Teekaart on sisendiks teadustaristute investeeringuotsustele. Teaduse teekaarti on Eestis koostatud 2009. aastast alates.

Tartu Ülikooli raamatukogu koostöös ELNET Konsortsiumi, Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu, Eesti Kirjandusmuuseumi, Eesti Rahvusraamatukogu ja Rahvusarhiiviga moodustasid E-varamu taristu, mis on teekaardil selle loomisest alates. Ametlik taristu nimetus on E-varamu ja kogude säilitamine.

E-varamu projekt on saanud I (2011–2015) ja II etapil (2020–2023) riiklikke investeeringuid ja mõlemas etapis oli rahastuse suurusjärg üle kahe miljoni euro. Tartu Ülikooli raamatukogu vastutab juhtpartnerina projekti eduka elluviimise eest.

E-varamu eesmärk on pikaajaliselt säilitada ja kättesaadavaks teha Eesti mäluasutuste – raamatukogude, arhiivide ja muuseumide – digiteeritud ressursse, tõsta mäluasutuste digiteerimisvõimekust ning tagada Eesti jaoks oluliste kogude säilimine. E-varamu võimaldab Eestis oleva vaimuvara siduda üleeuroopalise raamatukoguga Europeana. Infrastruktuuri eesmärgiks on tagada olemasoleva, kuid hävimisohus oleva vaimuvara allikmaterjalide säilimine tulevastele põlvedele ka füüsilisel kujul, andes uurijatele garantii alusmaterjalide säilimise osas.

E-varamu taristu on hajustaristu ning koosneb järgmistest üksteist täiendavatest funktsionaalsetest osadest:

- 1) inforessurssidele loodud otsingusüsteem [E-varamu portaal](#) (ELNET Konsortsium);
- 2) paberteavikute digiteerimiskeskus (Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu);
- 3) audiovisuaalne digikeskus (Eesti Kirjandusmuuseum);
- 4) digitaalse ainese pikaajalise säilituse terviklahendus – uus digitaalarhiiv [DIGAR](#) (Eesti Rahvusraamatukogu);
- 5) liighappelistel paberil olevate teavikute neutraliseerimiskeskus (Tartu Ülikooli raamatukogu).

TÜ raamatukogu juurde loodud neutraliseerimiskeskuse funktsioon on teadus- ja kultuuriloo seisukohalt oluliste, kuid samal ajal kõrge happelisusega ja seetõttu kiirelt vananevate paberkandjate hävimise aeglustamine läbi happe neutraliseerimise ja seeläbi kasutuse võimaldamine ka kaugemas tulevikus. Neutraliseerimiskeskuse sisustamisel lähtuti pikaajaliseks säilitamiseks vajalikust täisprotsessist. Keskuses on võimalik lisaks neutraliseerimisele viia vajadusel läbi ka ettevalmistus- ja järeltöötlust. Protsess võimaldab pikendada teavikute eluiga kuni viis korda ning ideaalis valmistab ette materjalid nii restaureerimiseks kui digiteerimiseks. Massneutraliseerimisseade BookSaver paigaldati TÜ raamatukokku 2015. aastal Quantum Eesti AS ja Conservación de Sustratos Celulosicos S.L. (Hispaania) ühispakkumuse tulemusena.

Liighapelistel paberil olevate teavikute massneutraliseerimiskeskuse näol loodud infrastruktuur oli pikka aega ainuke taoline Balti- ja Põhjamaades. Keskuses saab teha paberiuuringuid, mille tulemusel on võimalik anda soovitusi kogude hoiustamiseks ja saab osaleda paberi konserveerimise teemalistes rahvusvahelistes teadusprojektides ning teha paberitööstusega tehnoloogiate välja töötamisel koostööd. Neutraliseerimiskeskus töötab isemajandamise põhimõttel.

E-varamu projekti II etapi käigus peaks 2023. aastaks olema E-varamu portaalile lingitud isikupõhiste otsingute teostamiseks isikute andmebaasi funktsionaalsus ja täiustatud eksponeerimiskeskonda. Tallinna Ülikooli Akadeemilises raamatukogus on suurendatud digiteerimiskeskuse võimekust digiteeritud materjalile lisatähenduste omistamisel. Kirjandusmuuseumis on arendatud välja audiovisuaalsete failide e-teenus. Eesti Rahvusraamatukogu arendab edasi digitaalarhiivi DIGAR võimekust.

Tartu Ülikooli raamatukogus on teadlastele arendatud ülemaailmselt kasutatav Eestis säilitatava kirjaliku kultuuri- ja teaduspärandi andmekogu pildiformaadis koos selle juurde kuuluvate teadusandmetega (varustatud DOIdega ning toorandmed säilitatud [DataDOI teadusandmete repositooriumis](#)).

Andmekogu loomiseks valmis 2021. aastal tehniline taristu, multi-pilditehnika labor (ingl *multi-imaging technology*), mis koosneb pildistamiseks vajalikust kaamerast, ultraviolet ja infrapunasest valgustusseadmetest ja filtritest. Piltide töötlemiseks ning nende kirjeldamiseks osteti vajalik tarkvara. Laboris üles võetud ja analüüsitud piltide andmebaas ei ole mõeldud ainult teaduslikuks kasutuseks, vaid võimaldab kõikidel mäluasutustel oma kogusid uudsel viisil ühiskonnale tutvustada.

Teaduse teekaardil oleva taristu investeerimisele lisaks on E-varamu projekt saanud 2014. aastast alates riigilt tuumiktaristu toetust. Tuumiktaristuks nimetatakse Eesti teadustaristu teekaardi objekti, mis osutab teenuseid väljapoole selle moodustanud asutust või asutusi ning mis kuulub tuumiktaristu loendisse. Tuumiktaristu toetuse eesmärk on kindlustada riikliku tähtsusega teadustaristu avatus avaliku, era- ja kolmanda sektori kasutajatele. Toetust antakse teadustaristu täiendavate kulude katteks, mis on seotud teadustaristu kättesaadavaks tegemisega väljaspool tuumiktaristu pidajat. Sellega kaasnevad rahvusvahelisest koostööst tulenevad kohustused.

Tartu Ülikooli raamatukogu on läbi tuumiktaristu pakkunud mass-neutraliseerimisteenust Tallinna Ülikooli Akadeemilisele Raamatukogule, Eesti Kirjandusmuuseumile ja Eesti Rahvusraamatukogule.

E-varamu eesmärk on pikaajaliselt säilitada ja kättesaadavaks teha Eesti mäluasutuste digiteeritud ressursse, tõsta mäluasutuste digiteerimisvõimekust ning tagada tulevastele põlvedele Eesti jaoks oluliste kogude säilimine ka füüsilisel kujul.